

Voorhoeve

vrijwilligheid, de ellende daarvan moeten opruimen, zodanig zou bezuinigen dat er voldoende is. Dat geldt niet alleen voor de Nederlandse regering, maar voor de regeringen over de gehele wereld.

Minister **Voorhoeve**: Men moet altijd vraag stellen of de juiste prioriteiten worden gesteld bij het toewijzen van overheidsgeld aan verschillende onderwerpen. Ik wijs erop dat Nederland fors op de defensie-uitgaven heeft bezuinigd: 27% sinds 1990. De heer Van Gennip wees er al op dat ook door andere landen een fors vredesdividend is geïncasseerd. Helaas is niet gebeurd wat had gekund, namelijk dat dat vredesdividend was besteed aan andere dringende internationale onderwerpen. Je kunt namelijk niet zeggen dat over dezelfde periode de ontwikkelingssamenwerking of de internationale milieuhulp is toegenomen. Integendeel, die stagneren. Het vredesdividend is voor andere doeleinden opgeconsumeerd. Nederland heeft gelukkig zijn internationale hulpverlening op een hoog peil weten te handhaven. Je ziet in toenemende mate de dwarsverbanden tussen Defensie, vredesoperaties en armoedebestrijding. Een paar van de belangrijke oorzaken van veel absolute armoede in de wereld zijn oorlogen, mensenrechtenverdrukking en burgeroorlogen. Het feit dat inmiddels bijna 1% van de mensheid op de vlucht is, in totaal 49 miljoen, tekent hoe omvangrijk en destructief het verschijnsel burgeroorlog en systematische mensenrechtenverdrukking is en hoe wezenlijk een vredespolitiek is, die daar een eind aan probeert te maken of ± laat ik het iets minder ambitieus formuleren ± die dat in samenwerking met andere mensen, met andere landen beheersbaar probeert te maken.

De heer Van Gennip vond mijn antwoord op zijn vraag inzake de voortzetting van de militaire deelneming in Bosnië wat pessimistisch. Voorzitter! De inzet van Nederland is, zijn inzet niet te verminderen. Wij hebben de VN gevraagd, een ander land te vinden dat onze rol in Srebrenica per 1 juli aanstaande overneemt als onze termijn afloopt. Ik ben niet ingegaan op de vraag wat Nederland doet als geen ander land beschikbaar is. In de politiek moeten vragen pas beantwoord worden als zij zich

aandienen. Deze vraag dient zich nu nog niet aan. Het probleem ligt op het bord van de VN. De VN hebben gezegd dat ons verzoek redelijk is, maar dat daaraan moeilijk is te voldoen omdat niemand staat te trappelen om ons op te volgen. Onze totale bijdrage aan Unprofor wordt niet verminderd. Op dit punt geldt: samen uit, samen thuis. Wij willen niet dat andere landen eenzijdig verminderen, want dan worden de lasten op ons afgewenteld. Hetzelfde mogen de andere landen van ons verwachten.

De **voorzitter**: De aanwezigheid van de minister van Defensie wordt vanaf nu dringend aan de overzijde van het Binnenhof verlangd. Als hij zich wil terugtrekken, is hij geëxcuseerd.

□

Staatssecretaris **Gmelich Meijling**: Voorzitter! Mevrouw Tiesinga en de heer Van Gennip zijn teruggekomen op de geestelijke verzorging. Ik wijs erop dat de geestelijke verzorging bij ons hoog in het vaandel staat. Wij vinden dat een uitermate belangrijke zorg, vooral voor degenen die zich in een crisissituatie bevinden. Daarnaast heeft er een uitbreiding plaatsgevonden die wij wel eens vergeten. Vroeger kon men alleen een beroep doen op de aalmoezenier, de dominee of de raadsman als men te velde of aan boord in geestelijke nood verkeerde. Nu zijn er andere mogelijkheden, met name in de gebieden waar wij militaire vredesoperaties vervullen. Er zijn daar interdisciplinaire teams, waarin ook maatschappelijk werkenden, psychologen en soms zelfs psychiaters werkzaam zijn. De geestelijke verzorging wordt dus op een andere wijze ingevuld. Ik hoop dat men in dat licht de brief wil lezen die ik de Kamer zeer binnenkort zal sturen. In deze brief kondig ik een aantal maatregelen binnen het veld van de geestelijke verzorging aan.

Mevrouw Van Wijngaarden heeft een opmerking gemaakt over de HAWK. Ik heb gezegd dat er belangstelling is. Een en ander heeft tot dusverre niet tot onderhandelingen geleid. Het zit er, wellicht ter eventuele geruststelling van mevrouw Van Wijngaarden, ook niet in dat dit spoedig zal gebeuren.

Mevrouw Tiesinga is teruggekomen op de operationele inzet. Ik heb gezegd dat het behoud van de

operationele inzet het allerbelangrijkste is. Uiteraard ligt dit altijd onder het beslag van een bepaalde honorering. De minister heeft over de financiën gesproken. Wij gaan ervan uit dat de aangekondigde doelmatigheidswinst geboekt zal worden en dat ons geen andere kosten zullen worden opgelegd die alle operaties weer "onder het kleed schuiven". Wij hebben goede hoop dat dit laatste niet zal gebeuren.

Voorzitter! Ik streef ernaar, de verworvenheden op het personeelsgebied te handhaven, ook in het licht van de nieuwe taken van de krijgsmacht. Dat is de achtergrond van mijn adviesaanvraag bij de MRK. Ik wil ook van die zijde horen welke mogelijkheden er zijn om de verworvenheden te handhaven. Mijn adviesaanvraag komt voort uit een positieve instelling.

De suggesties van mevrouw Tiesinga inzake het vrouwenbeleid zijn boeiend. Zij kunnen en zullen worden gezien in het geheel van het emancipatiebeleid dat wij met kracht voeren. Wij betreuren het overigens dat wij de warme belangstelling voor het personeel van defensie, waarvan mevrouw Tiesinga in deze Kamer zo vaak blijk gaf, nu even moeten missen. Wij kunnen er echter van verzekerd zijn dat zij zich ook buiten deze Kamer van de ontwikkelingen ter zake op de hoogte zal stellen. Wij zullen haar op een andere wijze "voeden" dan tot nu toe.

De beraadslaging wordt gesloten.

Wetsvoorstel 23836 wordt zonder stemming aangenomen.

Sluiting 19.36 uur

Besluiten en ingekomen stukken

Lijst van besluiten:

De voorzitter heeft na overleg met het College van senioren besloten om:

a. de openbare behandeling van de volgende wetsvoorstellen te doen plaatsvinden op:
9 mei 1995

Wijziging van enkele bepalingen van de Wet op de waterhuishouding betreffende het vergunningstelsel en het regime voor buitengewone omstandigheden (vergunningsplicht voor lozingen in verband met ontwatering) (23925);

Besluiten en ingekomen stukken

Wijziging van bepalingen van de Mediawet met het oog op de uitvoering van richtlijn nr. 89/552/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 3 oktober 1989 betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de Lid-Staten inzake de uitoefening van televisie-omroepactiviteiten (PbEG L 298), en het stellen van overeenkomstige regels inzake de uitoefening van radio-omroepactiviteiten (23752); 16 mei 1995

Raming der voor de Eerste Kamer in 1996 benodigde uitgaven, alsmede aanwijzing en raming van de ontvangsten (EK nr. 230); 30 mei 1995

Gemeentelijke herindeling in het samenwerkingsgebied 's-Hertogenbosch (23712);

b. het voorbereidend onderzoek van de volgende wetsvoorstellen door de vaste commissie voor Volkshuisvesting te doen plaatsvinden op: 9 mei 1995

Balansverkortende geldelijke steun volkshuisvesting (23817); de vaste commissie voor Justitie te doen plaatsvinden op: 23 mei 1995

Wijziging van artikel 240b van het Wetboek van Strafrecht (23682).

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1. de volgende regeringsmissives:

een, van de minister van Buitenlandse Zaken, houdende mededeling van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname inzake luchtdiensten tussen en via de Nederlandse Antillen en Suriname (griffiennr. 115240);

een, van alsvoren, inzake het voornemen van de regering tot sluiting van een aantal uitvoeringsverdragen (griffiennr. 115239);

een, van de staatssecretaris van Justitie, ten geleide van een afschrift van haar brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer, alsmede de instructie voor de toepassing van de Wet veilige derde landen in de Aanmeldcentra en op de luchthaven Schiphol (griffiennr. 114310.75);

een, van de minister van Financiën, ten geleide van de geannoteerde agenda van de voorjaarsvergadering van het Interim

Committee en het Development Committee van IMF en Wereldbank (griffiennr. 115223);

een, van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, inzake de uitvoering van de Eco-management en audit verordening (EMAS-verordening) (griffiennr. 115249);

een, van de ministers van Verkeer en Waterstaat en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, ten geleide van de ontwerp tweede partiële herziening van het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer (SVV 2) (griffiennr. 115039.1);

een, van de minister van Verkeer en Waterstaat, inzake haar besluit met betrekking tot uitbreiding van weg- en railinfrastructuur in de corridor Amsterdam-Utrecht (griffiennr. 115245);

een, van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, ten geleide van het onderzoeksrapport "Monitoring van beroepsmatige blootstelling aan dieselmotor-emissies" (griffiennr. 115234).

De voorzitter stelt voor, deze missives voor kennisgeving aan te nemen. De bijlagen zijn neergelegd op het Centraal Informatiepunt ter inzage voor de leden;

2. de volgende geschriften:

een, van de Permanente Commissie van Deskundigen in Internationaal Vreemdelingen-, Vluchtelingen- en Strafrecht te Utrecht, inzake de vorming van het Unierecht en Schengenrecht (griffiennr. 114778.2). Dit geschrift wordt van belang

geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissies voor Justitie en voor Europese Samenwerkingsorganisaties;

een, van het college van burgemeester en wethouders van Neerijnen, inzake ondersteuning van de motie van de gemeente Echteld met betrekking tot de inzet en taken van de politie (griffiennr. 114940.1). Dit geschrift wordt van belang

geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissies voor Justitie en voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat;

een, van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten te Den Haag, inzake de Wet gemeentelijke zorg voor houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf (VVTV) (griffiennr. 114864.10). Dit geschrift wordt van belang

geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissies voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat en voor Volkshuisvesting;

een, van M. Houx te Maastricht, inzake voorrang voor fietsers (griffiennr. 115236).

Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat;

een, van de Vereniging van Middelbaar en Hoger Personeel bij Nutsbedrijven te Oisterwijk, inzake het rapport "Verzekeren van een passende elektriciteitsvoorziening voor de toekomst" (griffiennr. 115233). Dit geschrift wordt van belang

geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissie voor Economische Zaken;

een, van de Bond van Landpachters en Eigen-Grondgebruikers in Nederland (BLHB) te Marum, inzake de wet Wijziging van de Pachtwet (22705) (griffiennr. 114498.2). Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;

een, van het Diabetes Fonds Nederland te Amersfoort, inzake het voornemen van Juvenile Diabetes Research Foundation te New York om binnenkort een grootschalige fondsenwervingsactie te houden voor onderzoek naar diabetes (griffiennr. 115237).

Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De voorzitter stelt voor, deze geschriften voor kennisgeving aan te nemen.